

ВПЛИВ ФУНГІЦИДІВ НА ОБМЕЖЕННЯ ХВОРОБ НУТУ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ

В. І. Пушак, аспірант

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН України

В умовах Західного Лісостепу фузаріозне в'янення та аскохітоз є найпоширенішими хворобами нуту.

Розвиток хвороб: аскохітозу в фазу бутонізації на контролі становив 1,4 %, фузаріозного в'янення – 2,5 %; в фазу бобоутворення відповідно 4,5 %; 10,0 %; а в фазу формування бобів – 17,5 %, 22,5 %.

Технічна ефективність препаратів на 3 варіанті (Рекс Дуо 0,5 л/га + Абакус 1,5 л/га) проти фузаріозного в'янення відповідно становила через 7 та 14 днів – 100%, через 30 днів – 97,5 %, проти аскохітозу відповідно – 100 %, 100 %, 98,2 %

Ключові слова: нут, аскохітоз, фузаріозне в'янення, Рекс Дуо, Абакус, технічна ефективність

Нут (*Cicer arietinum* L.) – є цінним джерелом білку, вітамінів та мінералів. Він невимогливий до умов вирощування, тому за належного догляду за посівами, його врожайність може сягати до 32 ц/га. Однією з основних проблем одержання високих і стабільних урожаїв нуту у різних регіонах України є уражуваність його хворобами.

До найбільш поширених та шкідливих хвороб культури відносять аскохітоз та фузаріозне в'янення.

Збудниками фузаріозне в'янення є недосконалі гриби роду *Fusarium* Link. Хвороба поширена повсюдно, ураженість посівів може досягати 90 %, а втрати урожаю – 25 %. У вологу погоду в основі стебла уражених рослин з'являються білі, помаранчеві й рожеві подушечки. Такі рослини легко висмикуються з ґрунту. Перед дозріванням спровокований вологою погодою розвиток фузаріозу призводить до знебарвлення стулок бобів і утворення на них і на насінні нальоту білого, помаранчевого і рудого кольору декількох видів фузаріїв. Насіння в уражених бобах щупле, часто зі зморшкуватою шкіркою, воно втрачає схожість або дає уражені сходи.

Аскохітоз (*Ascochyta rabiei* (Pass.) Lab.) – дуже розповсюджений у районах вирощування нуту і є однією з найбільш шкодочиних хвороб у зонах з помірним кліматом. В природних умовах первинне зараження виникає в період сходів, при цьому молоді рослини зазвичай гинуть, але являються джерелами вторинного зараження рослин на більш пізніх етапах їх розвитку.

За сприятливих умов для розвитку патогена втрати врожаю можуть сягати 100%. Ураження розвивається більш інтенсивного за тривалої прохолодної і дощової погоди. Однак інтенсивний розвиток хвороби спостерігається у період ярих дощів за температури повітря 20–25°C.

В умовах Західного Лісостепу України дані хвороби мало вивчені. Тому проведення постійного моніторингу даних хвороб нуту є актуальним.

Дослідження проводились в Інституті сільського господарства Карпатського регіону на полях лабораторії рослинництва на сорті нуту Пам'ять.

Обробка фунгіцидами проводилась згідно схеми дослідів: 1. Контроль (без обробки препаратами); 2. Фунгіцид Рекс Дуо (0,5 л/га); 3. Фунгіциди Рекс Дуо (0,5 л/га) + Абакус (1,5 л/га). Обробка фунгіцидами проти основних хвороб нуту проводилась в фазі початок цвітіння та бобоутворення.

Слід відмітити, що під час вегетації рослини нуту уражувались аскохітозом та фузаріозним в'яненням.

Метеорологічні умови, які склалися в III декаді червня сприяли сильному ураженню даними хворобами, а зокрема ми спостерігали очагове відмирання рослин нуту від ураження фузаріозним в'яненням. В фазі бутонізації розвиток аскохітозу на контролі становив 1,4 %, фузаріозного в'янення 2,5 %, а у фазі бобоутворення відповідно 4,5 %; 10,0 %; а в фазі формування бобів – 17,5 %, 22,5 %.

Технічна ефективність фунгіциду Рекс Дуо (0,5 л/га) проти аскохітозу становила: через 7 та 14 днів – 100 %, через 30 днів – 92,2 %.

Ефективність цього препарату проти фузаріозного в'янення відповідно: через 7 та 14 днів – 100%, через 30 днів – 90,0 %.

При використанні фунгіцидів на 3 варіанті Рекс Дуо (0,5 л/га) + Абакус (1,5 л/га) технічна ефективність проти аскохітозу становила: через 7 та 14 днів – 100 %, через 30 днів – 98,2 %

Однак, технічна ефективність даних препаратів на цьому ж варіанті проти фузаріозного в'янення відповідно становила через 7 та 14 днів – 100 %, через 30 днів – 97,5 %.

В подальшому ми продовжимо дослідження в даному напрямку з метою більш детального вивчення даного питання.